

SAMUELOVI ŠT. OSUSKÉMU

Bratislava 31. októbra 1945

Slovutný pán biskup!

Dovoľte, aby som Vám i touto cestou oznámil, že ma prekvapilo vystúpenie p. sen. dr. A. v Nových Košariskách dňa 21. októbra t. r. (ba dokonca i v Bratislave dňa 14. októbra t. r., o čom som však nevedel) a tiež vysvetlenie, ktoré sa mi o tejto veci dostáva.

Pri osobnom rozhovore dňa 11. sept. t. r. ste mi ráčili oznámiť, že proti p. sen. dr. A. zavádza sa disciplinárne vyšetovanie a na čas disciplinárneho pokračovania sa mu zakazuje verejná kazateľská činnosť. Toto riešenie ma uspokojilo hlavne preto, lebo verejnosť mohla spozorovať, že nemôžu sa u nás bez následkov obísť také prejavy, aké mal senior A. pri pohrebe ing. C. Boďanského na začiatku septembra. O toto mi išlo, pán biskup, a nie o to, aby som sa nejakým spôsobom dotkol p. seniora A., alebo ho poškodil. A rozhodol som sa pre tento mierny postup zas preto, lebo — ako ste ma ráčili uistiť — p. senior dr. A. vyslovil svoje poburujúce výroky v okamžitom rozhorčení a nie v zámernom úmysle poškodzovať náš vzťah k Červenej armáde alebo k Sovietskemu zväzu.

Prosil som Vás ako slovenského národovca a zodpovedného verejného činiteľa i ako hlavu ev. a. v. cirkvi, aby ste uznali, že nie je možné bez konzekvencií predniesť také výroky, aké p. senior A. predniesol. Vás však znepokojil možný rozruch v cirkevnom zbore, ktorý by mohol nastať, keby pán dr. A. nekázal, a tak bez toho, že by disciplinárne vyšetovanie cirkevné bolo skončené a bez toho, že by ste (ma) nejakým spôsobom uvedomili, pripustili ste p. sen. dr. A. k verejnej kazateľskej činnosti.

Táto vec pre mňa nie je otázkou právnického výkladu, či je verejnou kazateľskou činnosťou vystúpenie p. seniora A. alebo nie. Nazdával som sa, že i pre

vedenie ev. a. v. cirkvi musia vyplynúť aspoň také konzekvencie z takého nedomysleného činu, aké som mal na mysli a navrhol. Nakoľko náš dohovor z 11. sept. 1945 sa nedodržel, vyhradzujem si v tejto veci použiť možnosti, ktoré mi platné zákony dávajú.

S úctou

L. Novomeský

Aby bolo jasné, z čoho vyplynul tvrdý tón listu, uveďme, čo napísal povereník prednostovi kultového oddelenia 15. IX.: 7. IX. mu oznámili, že pri uvedenom pohrebe (obeť zavraždili neznámi banditi preoblečení do sovietskych uniforiem) senior A. sa „neomaleným spôsobom“ dotkol cti a vážnosti sovietskeho systému, keď povedal: „My ani nevoláme po potrestaní vinníka... My odsudzujeme systém, ktorý vychováva vrahov, zlodejov, ľudí bezbožných, ktorí nerešpektujú ani základné prvky ľudského nažívania.“

Ďalej uvádza: „Požiadal som biskupa dr. Osuského, aby v záujme dobrého pomeru medzi štátnou správou a ev. a. v. cirkvou cirkevná správa vyvodila konzekvencie... 11. sept... mi oznámil, že sám vec vyšetril a... podal písomnú správu... Sám oznamuje, že zavádza disciplinárne vyšetrovanie a na čas discipl. pokračovania zakazuje sen. A. verejnú kazateľskú činnosť.“

Správu... prikladám... tiež úryvky z kázne..., ktoré majú dosvedčiť, že výroky... nekryjú sa s jeho presvedčením a boli vyslovené len v okamžitom rozhorčení... Prosím, aby tento materiál bol u Vás uložený. O našom ďalšom postupe rozhodneme podľa výroku, ktorý nám biskupský úrad ešte oznámi.“